

12. NOE. 1

Anul II.

Aiud, 4 Noemvrie 1926.

No. 45.

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comitetele școlare și paritc. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Societatea și Idealul.

Legile de existență a primelor societăți rudimentare ne îndreptățesc a fixa ordine de idealuri, ce se succed evoluând în raport direct cu evoluția societății. Obiectiv analizând legile de întemeiere ale societății nu par a cuprinde la început și tendința spre un ideal; explicate legile în chiar esența lor, cuprind ținte primitive, fixate într'un ordin de necesități primordiale și inevitabile.

Odată cu înființarea societății bazată pe rațiunea ce nu excludea superstiția, odată cu înjghebarea mai multor indivizi sub sceptrul unei puteri se fixează și un țel moral; intelectual; *idealul*.

Societatea evoluând, idealul a cucerit terenuri, pretențiile sufletului societății, multiple fiind, și de ordin superior, idealul este tot ce societatea pretinde ca scop suprem; cerând cu insistență viitorului *realizarea* ce pare a fi ultima rațiune a sforțărilor pentru a prinde în rame de grant scopul și tendința.

Astfel societatea primitivă, medie, modernă; în legile de organizație ca o necesitate a existenței își are fixat idealul; pretențiile muncii, fiindcă iluziile s'ar realiza sub eticheta norocului ori speranțele visurilor zadarnice s'ar numi utopii. Celula societății, individul; microcosmosul condus de aceleași legi ce ar asigura viață,

ROMÂNIA

fericire, bucurie — idealul nu cuprinde noțiunea „durere“ — pentru mâine, în munca lui are resumată aceeaș tendință: pentru și spre ideal.

Educația individului emană și e un efect al instrucțiilor societății. Noțiunea idealului general înțeleasă este înrădăcinată în spiritul rațional; pentru conceperea idealului rațiunea e o necesitate.

Idealul individual și care pare mai interesant este cel al diferitelor profesii. Profesiile își au idealul lor . . . Tagma pentru individul profesionist este o societate, cea mai aproape de lumea lui sufletească și pentru el pare cea mai avansată. Profesionistul își are educația idealului adânc înrădăcinată în tagma din care face parte.

Întregul cuget la el e o mașină, cu obligații externe de-a funcționa călăuzite de legile generale.

Dacă admitem că tot ce raționează în prima țință de conservare individuală își vede idealul, atunci legea devine cu totul generală și rațiunea crează idealul, deci existența; altfel neputându-se concepe o viațuire.

Ar urma întrebare: dacă instinctul de conservare nu este un ideal, atunci în lipsa mijloacelor de conservare idealul devine o iluzie ori se menține la echivalentul lui susținut din munca rezultat al îndeștuirii primelor necesități de trai?!

Exemple . . . citez: învățătorul. S'ar părea că idealul general ar fi educația și pregătirea celor ce vor fi chemați în viață . . . Spună și cine vrea cuvântul. Eu nu afirm contrariul pentru a nega cele dintâi.

Or, mijloacele de existență reduse întrețin lupta pentru ideal? Și dacă idealul e scopul nobil citat, — pretențiile celor mulți — atunci puțini vor fi cei ce dela sine se jertfesc.

Legea pretențiilor existenței materiale, nefiind îndeplinită; va putea oare să lase loc unei alte legi aceea cerută de marea mulțime, legea țintei supreme? Dacă majoritatea cazurilor se prezintă astfel atunci e riscat a confirma afirmația fiindcă contradicția urmează în explicație pentru fiecare și de la sine.

S'ar putea spune, că anumite obligații ar determina

urmarea fidelă a idealului; însă obligația devine o sancțiune externă și nici când nu există armonie între legiuitorul pozitiv și cel ce în urma sancțiunilor își face datoria obligat, dacă grijile de mâine îi opresc avântul de-a lucra cum sufletul dispune.

Ion Raftu.



Frânturi din toamnă.

E în amurg.. amurg trist de toamnă.. ceasuri în care Flora Codrin nimic nu are mai drag, decât să-și lipească fruntea de geam, iar gândul să-l lase a rătăci în neștiire fără țintă fără puterea de-a se apri la ceva hotărit. Dar abia trec câteva clipe și ea se simte înfășorată de o tristeță neînțeleasă „Si ce să fie oare cauza acestei dureri” se'ntreba mereu în gând.

Căderea molatecă și fluturătoare a miilor de frunze bolnave, scheletul florilor cu frunțile abătute, greutatea de plumb ce domnește în văzduh sau șoptirile tânguioase ale vântului care reinvie durerile uitate? Da, toate aceste excitații sunt vinovatele. Adaptarea sistemului nostru nervos universului este cauza că prin corp natura vorbește sufletului și astfel influențează asupra dispozițiilor noastre fizice și morale. Flora știa acest lucru. Ea își da semna că pentru a putea'nțelege natura trebuie s'o armonizăm cu noi înșine; pentru a putea 'nțelege melancolia toamnei trebuie s'avem în suflet ceva din durerea fluturilor cu aripile frânte; ceva din agonia florilor, cari mor în glastră. Pleoapele i se strâng într'o tremfurare ușoară, se deschid din nou înrouate, căci e o durere întreagă să te vezi singur în ceasurile acestea mohorite, când moartea pune stăpânire peste tot ce-am iubit și ne-a înveselit singurătatea.

Seara vine. Intunerecul se lasă ca o perdea opacă. Focul în umbra odăii pâlpăie, tresare, se mișcă în pânze albaste de flacări. O căldură leneșă domnește prin unghere. Flora s'așează în fața mesei de lângă fereastră. Deschide saltarul din care se ridică parfum de liliac. O clipă rămâne pe gânduri, apoi degetele-i albe desleagă un nod albastru, care strânge pachetul de plicuri colorate. Citește. Genele plecate pun o umbră pe obrajii palizi. În față avea un chip frumos și drag iar în gând, gândul lui Vlahuță

„Eu nu știu astăzi cu imi vine,
Când văd acești doi ochi ce câtă
Așa frumoși și mari la mine
Și stiu că-i sărut am odată”.

„S'a stîns cum n'ar fi avut ființă
 Frumoesul vis, ce atît de drag îmi fuse,
 Astîmpără-te dor de vreni apuse;
 Prilej de nesfârșită suferință”.

Deodată tresări. Par'că s'aud șoapte în grădînă. Privi afară.
 Eră vîntul, care- și cânta, cântul lui trist deștepător de dureri.
 Aleargă nebun pe căile singuratice prin ramurile uscate izbind
 cu putere picurii de ploaie grei.

Flora s'așează în fața sobii. Deschise o carte în care eră
 scris

„Fericirea ce-ai visat-o neaflînd-o nicăierea
 Cautăți în tine însuți liniștea și fericirea
 Ca un pîsnic te închide în odaia ta săracă
 Și dorințelor deșarte poruncește-le să tacă”.

Aurora Popa inv.



Despre religie și credinșă.

A avea o religie înseamnă a avea un adăpost pe-o stîncă
 de uscat în mijlocul furtunilor.

A crede și a avea o credinșă este lege sancționată de
 voința ta, a o urma înseamnă să ai un scut ce te apără de
 atacurile unei vieți —



Poeziile lui Eminescu.

Poeziile lui Eminescu sunt citite. Cel mai mare poet al nostru
 e cunoscut și simțit de toți. S'ar părea în început că poezia lui
 Eminescu ar interesa mai mult pătura cultă, necesitînd vaste
 cunostințe pentru a fi înțeleasă.

Nu este așa. În mare parte poeziile lui Eminescu au cel
 mai evidențiat culorit cu realizări artistice ușoare. Poeziile lui
 Eminescu, abstrăgînd cele cu idei de concepții filozofice, pot fi
 citite cu ușurință de plugarii noștrii. Ar înțelege-o și ei dacă
 s'ar scoate anume ediții populare cu poeziile ușoare a le lui
 Eminescu. Din genul acestora citezi: „De-aș avea” „Doina” „Reve-
 dere” etc.

Eminescu înainte de-a fi poetul universal este poetul nea-
 mului nostru întreg; răspîndit chiar între țărani și autori de carte,
 înseamnă un mijloc de-a ne cunoaște pe noi.

Cărți.

„Educația Voinjii” de Iules Payot, în multe ediții tipărită până acum, este sfătuitoarea demnă a intelectualului. Cu legi, argumente și sfaturi pentru întărirea, conservarea : prin asta educația celui mai mare bun ce-l posedă omul : *voinja*.

Citită de sute și mii de intelectuali e un merit pentru biblioteca modestă a oricărui cititor, dacă între rafturile ei adăpostește cartea lui Iules Payot.



Sedința Consiliului Județean.

Consiliul nostru județean și-a ținut prima ședință de mîncă în ziua de 1 Noemvrie a. c. în Sală Mică a Palatului Administrativ din Aiud. A presidiat d. Dr. Ioan Pop, fost primul prefect român al județului nostru, azi deputat de Alba. Prezenți, pe lângă dl Prefect Dr. Cușuta, 31 consilieri din 42. Desbaterile au decurs în liniște deplină. Între decisiunile, ce s-au adus în această ședință, mai însemnate sunt : 1. S-au delegat în consiliul comunei urbane de reședința (Alba Iulia) dnii : Dr. Ioan Pop, Dr. Ștefan Pop, Protopop Vasile Urzica și Silviu Hățăganu. 2. Pentru delegații consiliului județean s-a statorit următoarele retribuții : 250 lei diurna, 250 lei spese de întreținere apoi cheltueli de transport. 3. Pentru membrii delegației permanente s'a statorit o leafă lunară fixă de 5000 lei. 4. S-a luat la cunoștință inventarul județului, care reprezintă e avere de 72,841.000 lei, constătoare din imobile și mobilier. 5. Pretorilor li s-a votat 3000 lei spese de transport în loc de 2000 lei cât primeau până acuma. Viitoarea ședință se va ține îndată ce va fi întocmit proiectul de buget pe anul viitor, ceea ce nu se va putea efectua la nici-un caz înainte de 15 l. c.

Un frate coleg din acest județ la conferința din 25 Octomvrie din Alba-Iulia, și-a uitat un ploier (umbrelă) în sala unde s'a ținut ședința. Semnul de recunoaștere e : O umbrelă aproape nouă, bărbătească, cu două pante albe, de cauciuc sau os, la capetul mânerului (încovoieturei)

Cel ce a aflat-o sau știe ceva de ea, este rugat a anunța Revizoratul.

Voci de presă.

„Unirea“, foaia bisericească — politică, dela Blaj e foarte îngrijorată de noua reformă a învățământului secundar, care se pregătește de către dl T. Petrovici, actualul ministru al instrucțiunii. În proiectul reformei din chestiune se spune, că pentru învățământul religiei se prevede numai câte o singură oră de clasă pe săptămână. În clasele superioare ale liceului, religionea ar fi exclusă cu totul. Din motivele aceste numita foaie ridică un energic protest. Apelează și la parlamentarii bisericii unite ca să lupte contra acestor dispozițiuni. „Unirea“ mai spune, că în aceasta chestiune „nici biserica ortodoxă nu va putea să stea cu mâinile în sân“. În consecință „Unirea“ crede, „că dacă dl ministru al instrucțiunii nu va reveni în chestia religiei din școlile secundare, nu se poate concepe ca el să nu aibă în față și ortodoxia întreagă.“

Partea oficială.

Toate ordinarilor și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizafi.

ad No. 801—1926

Reinoim ordinul nostru No. de mai sus, privitor la redactarea corespondentei către Revizorat. În consecință cerem cu stăruință că: 1. Fiecare raport trebuie să fie scris pe hârtie curată, având mărimea de lipsă, dar la nici un caz sub $\frac{1}{2}$ coală 2. Ori ce fel de corespondență va fi scrisă legibil, cu o ortografie corectă și într-un stil simplu, clar și precis. 3. În fiecare raport se va trata numai o singură chestiune, al cărei mic rezumat apoi se va arăta tot deauna în fruntea raportului. Ex. *Inv. Ion Moldovan din Uioara cere un concedin de 3 zile; ori! Dir. Școlii primare de stat din Abrud trimite tabloul absențiilor de pe luna Noembrie a. c.*

4. Rapoartele oficiale vor fi provăzute cu numărul oficial de ordine și stampila școlii.

5. Corespondența în chestiuni particulare se va trimbra legal, contrar nu se va lua în considerație.

Cerem să se execute întocmai toate aceste dispozițiuni ale noastre.

Revizor școlar M. Sasu.

Asociația învățătorilor, Secția județului Alba

ad No. 14—1926.

CONVOACARE

Se convoacă adunarea generală anuală, pe ziua de Vineri 26 Noemvrie a. c. în comuna *Teiuș* cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 7^{1/2} dim. Participarea la serviciul divin, unde se va ridica un parastas pentru colegii repausați.
2. Ora 8^{1/2} dim. Deschiderea adunării.
3. Asociația de înmormântare, raportar dl Revizor școlar M. Sasu.
4. Mișcarea pedagogică în anii de după războiu; conferința dlor învățători Grigorie Ursu și Gheorghe Albu.
5. Școala activă și feliul ei de aplicare; conferința dlui învă. dir. Eugen Tănase din Roșia Montană.
6. Raportul casierului.
7. Alegerea alor 2 membrii în comitet.
8. Căminul învățătorilor.
9. Eventuale propuneri.

Fiind la ordinea zilei chestiuni de mare importanță rugăm cu insistință a se prezinta toți colegii.

Pentru a se putea lua din vreme măsurile convenite de incuarteruire și masa comună, rugăm pe dnii colegi a-și anunța necondiționat participarea prin o carte postală trimisă până în 23 l. c. la adresa dlui Ioan Lucaciu, învățător în Teiuș.

Alba Iulia, 1 Noemvrie 1926.

Biroul:

Andrieu Floașiu,
președinte.

Vasile Șandru,
secretar.

ȘTIRI.

* *Comitetele noastre școlare sunt rugate să ne achite de urgență abonamentul.*

* *Domnii învățători noștri nu miși sunt rugați să ne trimită câte 30 lei abonament la revistă până la sfârșitul anului corente.*

* Incepând cu 15 Oct. a. c. a început se apară lunar „*Buletinul Școlar*”. Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Turda. Redactor: dl Nicolae Nistor, revizor școlar.

In bugetul ministerului instrucțiunii s'a prevăzut un spor de 170 de milioane la învățământul primar și de opt milioane la învățământul normal.

Aceste sporuri privesc numai capitolul salariilor.

* La ministerul instrucțiunii s'a redactat o importantă decizie ministerială care va fi semnată, zilele aceste, de d. ministru Petrovici. E vorba de scindarea actualei direcțiuni a învățământului primar și normal-primar în două direcțiuni deosebite: o direcție a învățământului primar și alta a învățământului normal.

De altfel viitorul buget al instrucțiunii a fost alcătuit ținându-se seamă de această scindare.

* Dnii T. Patriciu și C. Kiriteșcu, directori generali în ministerul instrucțiunii, au fost delegați să i-a contact cu reprezentanții mitropoliei unite din Blaj spre a aranja chestiunea etatizării școlii normale confesionale din această localitate.